NORAKSTS
Lieta Nr.A42456206
AA43-0669-10/16

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010.gada 28.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs K.Berķis,
tiesneši M.Birzgalis un A.Šteinberga,

piedaloties pieteicējam *J.V.* un atbildētāja Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Militārās policijas pārstāvim *Ē.Š.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *J.V.* pieteikumu par Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienesta administratīvā akta un faktiskās rīcības un Saeimas faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, sakarā ar *J.V.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 18.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2006.gada 29.maijā *J.V.* vērsās Saeimas kancelejā un Latvijas Republikas prokuratūrā ar iesniegumu par nelikumīgu velosipēdu kustības ierobežošanu Jēkaba ielas rajonā, Rīgā.

Prokuratūra *J.V.* iesniegumu atbildes sniegšanai pārsūtīja Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienestam (turpmāk – Drošības dienests). Ar Drošības dienesta 2006.gada 29.jūnija vēstuli Nr.10-734 *J.V.* sniegta atbilde, kurā norādīts, ka lēmums par velosipēdistu kustību ierobežošanu ir saskaņots ar Saeimas kancelejas direktoru. Saeimas ēka atrodas Rīgas centrā, kur intensīvā plūsmā pārvietojas iedzīvotāji, un velosipēdisti ar savu pārvietošanos apdraud pilsētas iedzīvotāju, pilsētas viesu un Saeimas deputātu un darbinieku dzīvību.

Saeimas kancelejas vēstulē Nr.12/1-5-n/102, kuru *J.V.* ir saņēmis 2006.gada 19.jūlijā, norādīts, ka Saeimas kanceleja nav izdevusi Drošības dienesta darbinieku norādīto rīkojumu.

[2] *J.V.* (turpmāk arī – pieteicējs) Administratīvajā rajona tiesā 2006.gada 3.jūlijā iesniedza pieteikumu un 2006.gada 28.jūlija pieteikuma papildinājumus, kuros lūdz tiesu pārbaudīt Drošības dienesta administratīvā akta un faktiskās rīcības un Saeimas kancelejas faktiskās rīcības atbilstību tiesību normām.

Pieteikumā norādīts, ka 2006.gada martā, aprīlī un maijā, braucot ar riteni gar Saeimas ēku Jēkaba ielā, pieteicēju regulāri apturēja Drošības dienesta formās tērpti cilvēki, kas aizliedza viņam braukt ar riteni pa Jēkaba ielas braucamo daļu un ietvi, norādot uz ceļa zīmi „Iebraukt aizliegts".

Pieteicējs uzskata, ka saskaņā ar Ministru kabineta 2004.gada 29.jūnija noteikumu „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk – Ceļu satiksmes noteikumi)

153.punktu, kas noteic, ka dzīvojamā zonā gājējiem un velosipēdu vadītājiem atļauts pārvietoties pa ietvēm un pa brauktuvi visā tās platumā, viņš var braukt ar riteni pa ietvi.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 1.novembra spriedumu pieteicēja pieteikums apmierināts daļēji. Ar tiesas spriedumu atzīta par prettiesisku Saeimas kancelejas faktiskā rīcību, nesniedzot atbildi uz pieteicēja iesniegumu likumā noteiktajā termiņā, bet tiesvedība daļā par Drošības dienesta 2006.gada 29.jūnija vēstules Nr.10-734 atcelšanu izbeigta, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 282.panta 1.punktu.

[4] Pieteicējs pārsūdzēja Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 1.novembra spriedumu daļā, ar kuru tiesvedība lietā izbeigta.

[5] Administratīvā apgabaltiesa 2009.gada 2.februārī, izskatījusi pieteicēja apelācijas sūdzību, atcēla Administratīvās rajona tiesas 2007.gada 1.novembra spriedumā ietverto lēmumu par tiesvedības izbeigšanu un lietu šajā daļā nodeva jaunai izskatīšanai Administratīvajai rajona tiesai. Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 2.februāra lēmumā norādīts, ka pieteicēja prasījums ir vērtējams kā prasījums par faktisko rīcību un tas ir izskatāms pēc būtības.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 18.jūnija spriedumu pieteicēja pieteikums par Drošības dienesta darbinieku faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku ir noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[6.1] Ceļu satiksmes noteikumu 282.1.apakšpunkts nosaka, ka 301.ceļa zīmes „Iebraukt aizliegts" darbības zonā aizliegts iebraukt jebkādiem transportlīdzekļiem.

Transportlīdzeklis atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumu 1.43.apakšpunktam ir ierīce, kas pēc savas konstrukcijas paredzēta braukšanai pa ceļiem ar motora palīdzību vai bez motora, savukārt atbilstoši 1.50.apakšpunktam velosipēds ir transportlīdzeklis, kuru ar savu muskuļu spēku virza cilvēks, kas atrodas uz tā (izņemot invalīdu ratiņus).

Līdz ar to 301.ceļa zīmes „Iebraukt aizliegts" noteiktais aizliegums attiecas arī uz velosipēdiem.

[6.2] Atbilstoši Ceļu satiksmes noteikumu 1.16.apakšpunktam dzīvojamā zona ir apbūvēta teritorija (dzīvojamais masīvs, atpūtas vieta) vai tās daļa, kurā iebraukšana apzīmēta ar 528.ceļa zīmi, bet izbraukšana – ar 529.ceļa zīmi. Lietā nav pierādījumu par to, ka minētās ceļa zīmes būtu izvietotas strīdīgajā teritorijā pie Saeimas ēkas, un šādu pierādījumu vākšana šajā lietā nav nepieciešama, jo, kaut arī strīdīgā Vecrīgas teritorija būtu uzskatāma par dzīvojamo zonu, tiesa, sistēmiski interpretējot Ceļu satiksmes noteikumu 27.5.apakšnodaļu par norādījuma zīmēm (konkrēti 298.12.apakšpunktu) un Ceļu satiksmes noteikumu 27.3.apakšnodaļu par aizlieguma zīmēm (konkrēti 282.1.apakšpunktu), secina, ka norādījuma zīme „Apdzīvotas vietas sākums" nevar atcelt aizlieguma zīmes „Iebraukt aizliegts" noteiktos stingrākos braukšanas ierobežojumus.

Minēto apstiprina arī Ceļu satiksmes drošības direkcijas 2007.gada 3.oktobra vēstulē Nr.11-80/3830 *(lietas 84.lapa)* sniegtais atzinums, kurā apstiprināts, ka ceļa zīmes „Iebraukt aizliegts" darbības zonā aizliegts iebraukt jebkuriem transportlīdzekļiem, tajā skaitā arī velosipēdu vadītājiem. Apstāklis, ka 301.zīme atrodas 528.zīmes „Dzīvojamā zona" darbības zonā, nemaina zīmes „Iebraukt aizliegts" noteiktos ierobežojumus.

Analoģisks atzinums ir izteikts arī Rīgas domes Satiksmes departamenta 2006.gada 2.augusta vēstulē Nr.DS-06-429-ap *(lietas 86. lapa)*, kas adresēts pieteicējam.

Līdz ar to pieteicēja arguments, ka viņš var braukt 301.zīmes darbības teritorijā ar velosipēdu pa ietvi, jo tā ir arī dzīvojamā zona, nav pamatots.

[6.3] Nacionālo bruņoto spēku likuma (redakcijā, kas bija spēkā uz faktiskās rīcības veikšanas laiku) 10.panta pirmās daļas 1.punkts noteica, ka Drošības dienests Saeimas Prezidija noteiktajā kārtībā nodrošina Saeimas deputātu un Saeimas Prezidija, kā arī Saeimas institūciju (objektu) aizsardzību (apsardzi).

2006.gada 23.janvārī Saeimas Prezidijs ir apstiprinājis lēmumu „Par Saeimas amatpersonu un Saeimas objektu aizsardzības (apsardzes) kārtību" (turpmāk – Lēmums) *(lietas 128. – 131.lapa)*. Atbilstoši Lēmuma 1.punktam (..) Saeimas objektu aizsardzību (apsardzi) organizē un īsteno Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienests atbilstoši nepieciešamībai veicot drošības pasākumus pilnā vai daļējā apjomā un sadarbojoties ar valsts drošības iestādēm, Aizsardzības ministrijas un Iekšlietu ministrijas padotībā esošajām institūcijām.

Lēmuma 7. un 8.punkts paredz, ka tiek apsargātas arī Saeimas ēkas Rīgā, Jēkaba ielā 10/12, 11, 16, un tām piegulošā teritorija, un ka Saeimas objektu aizsardzība (apsardze) notiek saskaņā ar sardzes instrukcijām un Saeimas Prezidija apstiprinātiem attiecīgiem lēmumiem. Objektu sardzes instrukcijas tiek saskaņotas ar Saeimas Kancelejas direktoru.

Ar Drošības dienesta komandiera 2005.gada 2.septembra pavēli Nr.229 apstiprinātas un ar Saeimas kancelejas direktoru 2005.gada 1.septembrī saskaņotas instrukcijas dažādu Saeimas objektu apsardzei, tajā skaitā Instrukcija Saeimas apsardzes Stacionārās apsardzes sardzei Saeimas objektos Rīgā, Jēkaba ielā 10/12, 11, 16, Torņu ielā 3/5, M.Trokšņu ielā 2 un Saeimas autostāvvietā, objektā Smilšu ielā 4 (turpmāk – Instrukcija) *(lietas 158. - 172.lapa)*.

Instrukcijas sadaļā „Saeimas sardzes īpašie pienākumi Saeimas objektos Rīgā, Jēkaba ielā 11, 16, 10/12 un Torņu ielā 3/5, tiem piegulošajā teritorijā un autostāvvietā Jēkaba ielā un Torņa ielā" ir paredzēts, ka tiek apsargāta arī Saeimas ēkām Jēkaba ielā 11, 16, 10/12, Torņu ielā 3/5, piegulošā teritorija. Apsardzes uzdevums ir nodrošināt sabiedrisko kārtību un automašīnu caurlaižu režīmu objektu teritorijas robežās, sekot objektu drošības stāvoklim.

Instrukcijas sadaļā „Sargu īpašie pienākumi" (postenis Nr.6) ir noteikts, ka apsardze visu diennakti kontrolē autotransporta kustību Saeimas pagalmā, Saeimas ēkām piegulošajā teritorijā, sākot no Torņa ielas un Jēkaba ielas krustojuma līdz Mazās Trokšņu ielas un Jēkaba ielas krustojumam, kā arī visu kustību pa Klostera ielu.

[6.4] Izvērtējot iepriekš minētajās tiesību normās ietverto regulējumu, tiesa secina, ka Drošības dienesta karavīru uzdevums bija veikt Saeimas institūciju

(objektu) aizsardzību (apsardzi), šī uzdevuma ietvaros nodrošinot sabiedrisko kārtību, transportlīdzekļu caurlaižu režīmu objektu teritorijas robežās un visu diennakti kontrolēt transportlīdzekļu kustību, tajā skaitā arī vietā pie galvenās Saeimas ēkas, kurā pieteicējam netika ļauts braukt ar velosipēdu.

[6.5] Tiesas ieskatā konkrētajā gadījumā Drošības dienesta karavīri savas kompetences ietvaros varēja apturēt transportlīdzekļa vadītāju, kas apsargājamajā objektā izdarīja likumpārkāpumu, proti, pārkāpa 301.ceļa zīmi „Iebraukt aizliegts", un lūgt personu pārtraukt pārkāpumu.

[6.6] Saskaņā ar APL 250. panta trešo daļu tiesa, pārbaudījusi, vai faktiskā rīcība veikta, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus un vai tā atbilst materiālo tiesību normām, secina, ka Drošības dienesta darbinieku rīcība, apturot pieteicēju ceļa zīmes „Iebraukt aizliegts" darbības zonā un lūdzot pārtraukt šo darbību, ir atzīstama par tiesisku.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2009.gada 18.jūnija spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot atcelt minēto spriedumu.

Apelācijas sūdzībā ir norādīti turpmāk minētie argumenti.

[7.1] Konkrētajā gadījumā 301.ceļa zīme pie iebraukšanas Jēkaba ielā Saeimas rajonā ir uzstādīta bez jebkādas papildzīmes. Savukārt tiesa spriedumā attiecībā uz iepriekš minētajām ceļa zīmēm ir izskaidrojusi pavisam citas ceļa zīmes, kurām nav nozīmes attiecībā uz pieteicēja prasījumu.

[7.2] Tiesa spriedumā norādījusi, ka 301.ceļa zīme aizliedz iebraukt, nevis braukt. Saeimas tuvumā no citām pusēm nav nevienas aizlieguma zīmes, kas aizliegtu transportlīdzekļiem iebraukt vai braukt gar Saeimu Jēkaba ielas posmā, tādējādi tiesas secinājums, ka velosipēds nedrīkst braukt gar Saeimai piederošo teritoriju, ir aplams un tiesas sistēmiskā interpretācija ir lieka.

[7.3] Drošības dienests lietas izskatīšanas gaitā nevarēja iesniegt nevienu pierādījumu, ka tajā laikā, kad tika izdoti mutiskie administratīvie akti, Saeimas ēkas tuvumā bija paredzēti kādi pasākumi, kuri varētu prasīt papildus drošības pasākumus.

[7.4] Mutiskais administratīvais akts un Drošības dienesta faktiskā rīcība neatbilda ne apsardzes, ne arī ceļu satiksmes organizācijas statusam. Mutiskie administratīvie akti bija melīgi, kas ir lielāks pārkāpums nekā braukšana ar velosipēdu pa ietvi, ja to atļauj Ceļu satiksmes noteikumu 153.punkts.

[7.5] Pieteicēja tiesības tika ierobežotas bez jebkāda tiesiska pamata. No Drošības dienesta puses pēc tiesas lūguma netika iesniegti vai uzrādīti video, rakstiskas liecības, kas pamatotu kustības un pārvietošanās ierobežošanu Jēkaba ielas rajonā pie Saeimas datumos, kad tika ierobežota pieteicēja pārvietošanās brīvība.

[8] Tiesas sēdē pieteicējs apelācijas sūdzību uzturēja. Atbildētāja pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina un lūdza noraidīt pieteicēja pieteikumu.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies procesa dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība ir nepamatota un noraidāma.

[10] APL 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai, šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumu, pieteicēja pieteikumā un apelācijas sūdzībā ietvertos argumentus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka šajā lietā pirmās instances tiesas konstatētie faktiskie un tiesiskie apstākļi, uz tiem balstītie secinājumi ir pareizi un pirmās instances tiesas spriedumā sniegtais pamatojums ir pilnībā pietiekams. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (skat. šī sprieduma [6] punktu) un spriedumā atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorāda.

[11] Izvērtējot pieteicēja apelācijas sūdzībā norādītos argumentus, apgabaltiesa secina, ka pieteicējs kļūdaini uzskata, ka Drošības dienesta darbinieki konkrētajā gadījumā ir izdevuši administratīvo aktu, kas ir ierobežojis pieteicēja tiesības.

Kā to jau šajā lietā ir norādījusi Administratīvā apgabaltiesa, tad Drošības dienesta darbinieku rīcība ir izvērtējama kā iestādes faktiskā rīcība *(sk. Administratīvās apgabaltiesas 2009.gada 2.februāra lēmumu, lietas 141.-145.lapa).* Proti, konkrētajā gadījumā Drošības dienesta darbinieki nav izdevuši tiesību aktu, kas būtu ietekmējis pieteicēja tiesību apjomu.

[12] Administratīvā apgabaltiesa norāda, ka konkrētajā gadījumā ierobežojumu pieteicējam braukt ar riteni pa Jēkaba ielu gar Saeimas ēku virzienā uz Doma laukumu noteica 301.ceļa zīme „Iebraukt aizliegts". Proti, tieši no minētās ceļa zīmes, kas ir atzīstama par vispārīgo administratīvo aktu, izrietēja aizliegums pārvietoties ar velosipēdu gan pa Jēkaba ielas braucamo daļu, gan pa ietvi.

Apgabaltiesas ieskatā kļūdains ir pieteicēja apgalvojums, ka pieteicējs varēja pārvietoties ar velosipēdu pa Jēkaba ielu, jo to atļauj Ceļu satiksmes noteikumu 153.punkts, kas noteic, ka dzīvojamā zonā gājējiem un velosipēdu vadītājiem atļauts pārvietoties pa ietvēm un pa brauktuvi visā tās platumā.

Kā tas izriet no lietas apstākļiem, konkrētajā gadījumā Jēkaba ielas posmā, kurā pieteicējs vēlējās braukt ar velosipēdu, 528.ceļa zīmes „Dzīvojamās zona" darbību, kas ir vispārīgā norādījuma zīme, ierobežoja speciālā aizlieguma zīme „Iebraukt aizliegts" un minētais apstāklis liedza pieteicējam pārvietoties ar velosipēdu šajā posmā.

Savukārt pieteicējs, ignorējot 301.ceļa zīmes „Iebraukt aizliegts" prasības un braucot ar velosipēdu pa Jēkaba ielu minētās ceļa zīmes darbības zonā, faktiski izdarīja Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu, kas būtu administratīvi sodāms.

Ņemot vērā iepriekš norādīto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Drošības dienesta darbinieki, norādot pieteicējam uz viņa izdarīto likumpārkāpumu un lūdzot to pārtraukt, ir rīkojušies tiesiski.

Līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums, ar kuru konstatēts, ka iestādes rīcība ir bijusi tiesiska, ir pareizs un pamatots.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt *J.V.* pieteikumu par Aizsardzības ministrijas Nacionālo bruņoto spēku Saeimas un Valsts prezidenta drošības dienesta faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs *(paraksts)* K.Berķis

Tiesneši *(paraksts)* M.Birzgalis

(paraksts) A.Šteinberga

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis K.Berķis
Rīgā, 2010.gada 28.maijā